

et ipse stilus grecam eloquentiam redolet. et nonnulli scriptorum ueterum hunc uidei philonis affirmant. Sic g uideth. et tobi et machabeorum libros legit quidem cetera eos. sed inter canonicas scripturas non recipit. sic et hec duo uolumina legat ad edificationem plebis. non ad auctoritatem ecclesiasticorum dogmatum confirmandam. Si cui sane. lxx. interpretum editio magis placet. habet eam a nobis olim emendatam. Hec enim sic noua adimus ut uetera destruiamus. Et tam cum diligentissime legerit. sciat magis nostra intelligi. que non in tertium uas transfusa coacuerint. sed statim de pro purissime commendata teste. suum saporis serua uerunt.

Explicit prologus. Incipiunt
I. De parabolis salomonis. Capitula.

- II.** Affectu patris alloquitur filium blanditus peccatorum non acquiescere.
- III.** Non ambulandum cum impijs.
- IIII.** Sapientia id est spiritus sanctus loquitur foris id est in luce palati. ut relictis infantia malicia paruuli simus. *S. fert spiritum.*
- V.** Sapientia hortatur conuerti ad dominum. et per
- VI.** Sapientia comminatur contempnentibus suis.
- VII.** Sapientia hortatur suscipere sermones suos sapienter. *S. legem suam.*
- VIII.** Sapientia docet non esse obliuiscendam
- IIIIII.** Habendam esse fiduciam ad dominum. et non hesitandum in oratione. nec fide prudentie proprie.
- X.** Sapientia hortatur ne eloquia domini negligant.
- XI.** Sapientia docet non esse hominem malum uisitandum nec uias eius.
- XII.** Sapientia hortatur disciplinam patris amplecti.
- XIII.** Sapientia monet suscipi uerba sua.
- XIIII.** Sapientia loquitur auscultandos suos sermones. et seruari cor a prauis cogitationibus.
- XV.** Sapientia monet inclinanda aure prudentiae. elongari a muliere meretricis precipue fornicaria.

- XVI.** Sapientia monet sponsores amicorum non esse negligendos. *S. delectatur.*
- XVII.** Sapientia pandit que odit dominus et quid
- XVIII.** Sapientia affectu patris loquitur precepta recordare. mandata seruare.
- XIIIIII.** Sapientia hortatur custodiendum a muliere extranea hoc est a muliere proximi.
- XX.** Blanditur pietas sapientiae ne accipiamus prauam doctrinam.
- XXI.** Sapientia hortatur disciplinam magis diligendam. et non aurum uel pecuniam.
- XXII.** Sapientia loquitur id est docens per se omnia facta. et semper se cum patre fuisse.
- XXIII.** Sapientia id est christi edificauit domum.
- XXIIII.** Sapientia loquitur per quam facta sunt omnia et reguntur per ipsam addunt anni uisus.
- XXV.** De parabolis salomonis.
- XXVI.** Pondus dolosum et fraudulentum abominatio apud deum. *S. et sunt.*
- XXVII.** De iustis qui propria diuidendo ditiores fiunt. aliena sapientibus quod megesta.
- XXVIII.** Propter peccata labiorum ruma premar malo.
- XXIIIIII.** Qui custodit os suum custodit animam suam.
- XXX.** Sapienter mulier edificat domum suam. Stulta uero structam destruit.
- XXXI.** Est uia que uidetur hominibus iusta uocissima ante eius ducunt ad mortem. *S. tum*
- XXXII.** Iusticia eleuat gentem. miseris facit populos peccatores.
- XXXIII.** Melius est uocare ad olera cum caritate. quam ad uicium saginatum cum odio.
- XXXIIII.** Abominatio domini cogitationes male.
- XXXV.** Homo pueri suscitatur lites. et uobisus sepat principes. *S. angustis comprobatus.*
- XXXVI.** Omni tempore diligit qui amicus est. et frater in
- XXXVII.** Impius cum in profundum uenit peccatorum contempnit. *S. a domino.*
- XXXVIII.** Qui inuenit mulierem bonam inuenit bonum. et hauriet iocunditatem.
- XXXIIIIII.** De fenatoribus miseris. fenerat domino qui miseretur pauperi.

LAIRES
 BIBLIOTHEQUE
 MUSEUM
 D'ARTS ET METIERS

- xl. Quod null' glabre castu se habere cos.
- xli. Abhominatio e ap' dñi pondus/pondus.
- xlvi. Misericordiam magis placere dō qm iustitias.
- xlvi. De pigris et supbis.
- xlvi. De fugiendo homine iracundo.
- xlv. Gaudere patre sup filio corde prudenti.
- xlvi. De erudiendis eis q ducunt ad mortem.
- xlvi. De iusto cadente sepius et surgente.
- xlvii. De agro hominis pigri inculto. ^{stulta}
- xlviii. Raro inferendum pedem ad amicos.
- l. Respondendū stulto iuxta stulticiā suam ne sibi sapiens eē iudeatur.
- li. Ex labijs suis intelligit unguis. ^{dit.}
- lii. Melior e manifesta correptio q amoe absco.
- liii. Aperio pratorū in sacramentis.
- liiii. De deceptore iustorum.
- lv. De stulto totum spm pferente.
- lvi. De iustis et ipys inuicē abhominantibz.
- lvii. Omnis sermo dñi ignitus.
- lviii. De via difficili aqle. nauis. et reliquoy.
- lviii. Sacramentum de muliere forte.
- lx. Rebitio de fructibz manuū et laus ex opibz.

Incipit liber parabolarum Salomonis.

PARABOLAE.

Salomonis filij dauid regis israel ad sciendā sapienciā et disciplinam. ad intelligenda uerba prudentiē. et suscipiendā eruditionē doctrine. iusticiā et iudiciū et equitatē. ut decur paruulis astucia. adolescenti sciencia et intellectus. Audiens sapiens sapientior erit. et intelligens gubernactā possidebit. Animaduertet parabolā et interpretationē uerba sa-

pienitum et enig' nata eoz. Timor domini pncipiū sapientiē. Sapientiam atq; doctrinam: stulti despiciunt. Audi fili mi disciplinam patris tui. et ne dimittas legem matris tue: ut addatur grā capiti tuo. et torques collo tuo. **ii.** Fili mi si te lactauerint peccatores: ne acquiescas eis. Si dixerint ueni nobiscū insidiamur sanguini. abscondamus teridiculas contra insontē frustra. deglutiamus eum sicut infernus uiuentē. et integrum quasi descendente in lacū. omnē p̄ciosam substantiā repperiemus. implebimus domus nrās spoliis. sorte mitte nobiscū. marsuppium unū sit omnium nrū. **iii.** Fili mi ne ambules cum eis. phibe pedem tuū a semitis eoz. Pedes enī illoz ad malū currunt. et festinant ut effundant sanguinē. frustra autē iacitur rex ante oculos pennatorū. Ipsi quoq; contra sanguinē suū insidiant. et moluntur fraudes contra animas suas. Sic semite omnis auari. animas possidentū rapiunt. **iiii.** Sapientia fons predicat. in plateis dat uocē suā. In capite turbarū clamitat. in foribz portarū urbis p̄fert uerba sua dicens. Usquequo paruuli diligitis infantiam. et stulti ea que sibi sunt n̄ oria cupient. et imprudentes odibunt scientiam. **v.** Conuertimini ad correptionē meā. Et p̄ferā uobis spm meum. et ostendā uerba mea. quia uocaui et rennuistis. et extendi manū meam et n̄ fuit qui aspiceret. Desperastis omne consiliū meū. et increpationes meā neglexistis. **vi.** Ego quoq; in interitu urō ridebo. et subsannabo. cum uobis quod timebatis aduenierit. Cum irruerit repentina calamitas. et interitus quasi tempestas ingruerit. quando uenerit super uos tribulatio et angustia. tunc inuoca-

bunt me et non gaudiam. **M**ane con-
surgens et non inuenient me: eo quod exo-
lam habuerint sapientiam. et timore dñi
ñ susceperunt. nec acquieuerunt consilio
meo. et detraxerunt uniuersę correptioni
meę. Comedent ę fructus uite sue.
suisq; consilijs saturabunt. Auerfio pat-
uulorũ interficiet eos. et p̄speritas stul-
torum p̄det illos. Qui autē me audi-
erit absq; timore quiescet. et habundanti-
a p̄fructur. malorũ timore sublato. **vii.**

Fili mi si susceperis sermones meos. et
mandata mea absconderis penes te. ut
audiat sapientiã auris tua. inclina cor-
tuum ad cognoscendã prudentiã. Si enĩ
sapientiam inuocaueris. et inclinaueris cor-
tuum prudentię. si quesieris eam quasi
pecuniã. et sicut thesaurũ effoderis
illam. tunc intelliges timorem dñi. et
scientiam dñi inuenies. quia dñs dat
sapientiam. et ex ore eius scientia et
prudentia. Custodiet rectorũ salutē.
et p̄teget gradientes simplicitatē. ser-
uans semitas iusticie. et uias scõrum
custodiens. Tunc intelliges iusticiam
et iudiciũ et equitatem. et omnē se-
mitã bonam. Si intrauerit sapientia
cor tuum. et scientia anime tue pla-
cuerit. consilium custodiet te et pru-
dentia seruabit te. ut eruaris de uia
mala. et ab homine qui puerfa loquitur.
qui relinquunt iter rectum. et ambu-
lant p̄ uias tenebrosas. qui letantur
cum malefecerunt. et exultant in rebz
pessimis. quoz uis puerse et infames
gressus eorũ. ut eruaris a muliere aliena.
et ab extranea. que mollit sermones suos.
et relinquit ducē pubertatis sue. et
pacti dñi sui oblita est. Inclinata ē enim
ad mortē domus eius. et ad inferos semite

ipfius. Omnes qui ingrediuntur ad eam ñ
reuerentur. nec apprehendent semitas uite.
ut ambules in uia bona. et calles iustoz
custodias. Qui enim recti sunt habita-
bunt in terra. et simplices p̄manebunt
in ea. impy ũ de terra p̄dentur. et qui
iniquę agunt auferentur ex ea. **viii.**

Fili mi ne obliuiscaris legis meę. et p̄-
cepta mea custodiat cor tuum. Longi-
tudinē enim dierum et annos uite. et pa-
cem apponent tibi. Misericordia et ueritas.
ñ te deserant. Circumda eas gutturi
tuo. et describe in tabulis cordis tui. et in-
uenies grã et disciplinã bonã coram deo
et hominibus. **viii.** **H**abe fiducia
in dño ex toto corde tuo. et ne inuitaris pru-
dentię tue. In omnibz uis tuis cogita
illum. et ipse diriget gressus tuos.

Ne sis sapiens apud te metipsum. Time
dñm. et recede a malo. Sanctas gup-
pe erit umbilico tuo. et irrigatio ossium
tuoz. Honora dñm de tua substantia.
et de primicijs omnũ frugum tuarũ.
et implebunt horrea tua saturitate.
et uino torcularia redundabunt. **x.**

Disciplinã dñi filii mi ne abicias. nec de-
ficias cum ab eo corripis. Quem enim
diligit dñs corripit. et quasi pater in
filio complacet sibi. Beatus homo qui in-
uenit sapientiã. et qui affluit prudentia.
Melior est acquisitio eius negociatione ar-
genti et auri. primi et purissimi. Fructus
eius preciosior est cunctis opibz. et omnia
que desiderant hunc ñ ualent compara-
ri. Longitudo dierum in dextera eius.
in sinistra illius diuitię et glã. Vis eius
uis pulchre. et omnes semite illius pa-
cificę. Lignum uite est his qui apprehen-
derunt eam. et qui tenuerit eã beatus.
Dñs sapientia fundauit terrã. stabiluit

celos prudentia. Sapientia illius erup-
erunt abyssi. et nubes rore concreverunt. **x.**
Fili mi ne effluant hec ab oculis tuis. Cu-
stodi legem atq; consiliū: et erit uita anime
tue. et grā fauceb; tuis. Tunc ambula-
bis fiducialiter in uia tua: et pes tuus
nō impinget. Si dormieris nō timebis.
quiesces. et suauis erit sompnus tuus.
Ne paueas repentino terrore. et irru-
entes tibipotencias impiorū. Dñs enim
erit in latere tuo: et custodiet pedē tuū
ne capiaris. Noli prohibere eum qui po-
test benefacere. si uales et ipse benefac.
Ne dicas amico tuo uade et reuertere.
et cras dabo tibi. cum statim possis da-
re. Ne moliaris amico tuo malū. cum
ille in te habeat fiducia. Ne concen-
das aduersus hominē frustra. cum
ipse tibi nichil mali fecerit. Ne emule-
ris hominē inuistū. nec inimicis uas
eius. quia abhominatio dñi ē omnis
illusor. et cum simplicib; sermocinatio
eius. Egredas a dño in domo impij. ta-
bernacula autē iustorum benedicentur.
Iuiores ipse deludet. et mansuetis dat
grām. Glām sapientes possidebunt. Stul-
torū exultatio ignominia. **xii.** **A**udi
te filij disciplina patris. et attendite ut
sciatis prudentiā. Bonum bonū tribuā
uobis. Legem meā ne derelinquatis. Nam
et ego filius filij patris mei tenellus. et u-
nigentius coram matre mea. et docebat
me atq; dicebat. Suscipiat uerba mea cor
tuum. et custodi p̄cepta mea et uiues.
Posside sapientiam. posside prudentiam.
Ne obliuiscaris. neq; declines a uerbis oris
mei. Ne dimittas eā. et custodiet te. Dilige
eam. et seruabit te. Principiū sapienti-
e. posside sapientiam. et in omni possessi-
one tua aquire prudentiam. Arripe

illam et exaltabit te. glificaberis ab ea
cum eam fueris amplexatus. Dabit capi-
ta tuo augmenta grārum. et corona meli-
ta preget te. **xiii.** **A**udi fili mi et susci-
pe uerba mea. ut multiplicentur tibi
anni uite. Viam sapientie. monstrabo
tibi. ducam te p̄ semitas equitatis.
Quas cū ingressus fueris. nō artabuntur
gressus tui. et currens nō habebis offen-
diculū. Tene disciplina ne dimittas eā.
custodi illam. quia ipsa ē uia tua. Ne
delecteris semitis impiorū. nec t̄ placeat
malorū uia. Fuge ab ea ne transeas p̄
illā. declina et deserte eam. Non enim
dormiunt nisi male fecerunt. et rapi-
somnō ab eis. nisi supplantauerunt.
Comedunt panē impietatis. et unū
inguitatis bibunt. Iustorū autē semita
quali lux splendens p̄cedit. et crescit usq;
ad p̄fectam diē. Via impiorū tenebrosa.
nesciunt ubi corruant. **xiiii.** **F**ili
mi ausculta sermones meos. et ad elo-
quia mea inclina aurē tuam. Ne re-
cedant ab oculis tuis. custodi ea in me-
dio cordis tui. Uita enim s̄t inuenientia
bus ea. et uniuerse carni sanitas. Om-
ni custodia serua cor tuū. quia ex ipso
uita p̄cedit. Remoue a te os prauum.
et detrahentia labia sint p̄culi tui.
Oculi tui recta uideant. et palpebre
tue p̄cedant gressus tuos. Dirige semitā
pedib; tuis. et omnes uie tue stabili-
ent. Ne declines ad dexteram et ad sinistram.
auerte pedem tuū a malo. Vias enim
que a dextris sunt nouit dñs. p̄uerse
ū sunt que a sinistris sunt. Ipse autē
rectos facit gressus tuos. uanera autē
tua in pace p̄ducat. **xv.** **F**ili mi at-
tende sapientiā meā. et prudentie mee
inclina aurē tuā. ut custodias cogita-

tionel. et disciplinā labia tua conseruent.
fauus enim distillans labia meretricis.
& mridius oleo guttur eius. Nouissima
aurē illius amara quasi absinthium. et
acuta lingua eius quasi gladius biceps.
Pedes eius descendunt in mortē. et ad infe-
ros gressus illi penetrant. P semi tā utq
n̄ ambulat. uagi sunt gressus eius. et in-
uestigabiles. Hunc ḡ fili audime. et ne
recedas a uerbis oris uei. Longe fac ab
ea uia tuā. et ne appropinques foribus
domus eius. Ne des alienis honore tuū
et annos tuos crudeli. ne forte impleant
extranei uiribus tuis. et labores tui sint
in domo aliena. et gemas in nouissimis
quando consumpseris carnē & corp tuū.
et dicas. Cur deestatus sum disciplinā.
et increpationibus n̄ acquieuit cor meum.
nec audiui uocē docentū me. et magist̄s
n̄ inclinavi aurē meā. Pene fui in om-
ni malo. in medio ecclesie et h̄nagoge. Bi-
be aquam de cysteria tua. et fluenta pu-
tey tui. Deruent fontes tui foras. et in
plateis aquas tuas diuide. Habeco eas
solus. nec sint alieni participes tui. Sit
uen a tua benedicta. et letare cum mu-
liere adolescentis tui. Cerua carissima &
gratissimus hinnulus. ubera eius inebri-
ent te omni tempore. et in amore ille
delectare uiguer. Quare seducers fili
mi ab aliena. et foueris in sinu alterius.
Respicit dñs uias hominis. et omnes
gressus illi considerat. Iniquitates sue ca-
piunt impiū. et fimbrijs peccatorū suorū
constringit. Ipse morietur quia n̄ habuit
disciplinā. et in multitudine stulticie sue
decipietur. **XVI** **F**ili mi si spo ponde-
ris p amico tuo. defixisti apud extraneum
manū tuā. illaqueatus es uerbis oris tui.
et captus pprijs sermonibus. Fac ḡ quod

65
dico fili mi. et temetipsum libera. qui inci-
disti in manus proximi tui. Disceure festina.
suspecta amicum tuū. Ne dederis somnū oculis
tuis. nec dormitent palpebre tue. Erucere
quasi dāmula demanu. et quasi auis de
insidijs aucupis. Vade ad fornicā o piger.
et considera ualeat. et discet sapientiā. Que cū
n̄ habeat ducē. nec p̄ceptore. nec p̄ncipem.
parat estate cibum sibi. et congregat in
messe quod comedat. Usquequo piger dor-
mis. Quando confuges ex sompno tuo.
Paululū dormies. paululū dormitabis.
paululū conseres manus ut dormias. &
ueniet tibi quasi uator egestas. et pau-
pies quasi uir armatus. Si u impiger
fueris. ueniet ut fons messis tua. et egestas
longe fugiet a te. Homo apostata uir
mutilis. gradit̄ ore puerlo. innuit oculis.
terit pede. digito loquit̄. P̄uauo corde ma-
chinat̄ malum. et in omni tempore uirgia
seminat. Huc exemplo ueniet p̄ditio sua.
et subito conteret. nec habebit ultra medi-
cinam. **XVII** **S**ex sunt que odit dñs. &
septimū detestatur anima eius. Oculos sub-
lunes. linguā mendacē. manus effundentes
innoxium sanguinē. cor machinans cogi-
tationes pessimas. pedes ueloces ad curren-
dum in malū. p̄ferentē mendacia testem
fallacē. et cum qui seminat inter fr̄es dis-
cordias. **XVIII** **C**onserua fili mi precep-
ta patris tui. et ne dimittas legē matris
tue. Liga eā in corde tuo uigiter. et circum-
da gutturi tuo lum ambulaueris gradi-
antur tecū. cum dormieris custodiāt te.
et uigilans loquere cum eis. quia man-
datū lucerna ē. et lex lux. et uia uite in-
crepacio discipline. **XVIII** **Q**ue custodi-
ant te a muliere mala. & a blanda lin-
gua extraneę. Non concupiscat pulchri-
tudine eius cor tuum. nec capiaris nutibus

illius. Precium enim scorti uix unius ē panis. Mulier autē iuri preciosam animā capte. Numquid abscondere potest homo ignē in sinu suo. ut uestimenta illius non ardeant. aut ambulare sup prunas ut n̄ comburant plantę eius. Sic qui ingreditur ad mulierē pximi sui. non erit mundus cum tetigerit eam. Non grandis est culpe. cum quis furat fuerit. furat enī ut esuriētē impleat animā. Reprehens quoq; reddet septuplū. et omnē substantiam domus sue tradet et liberabit se. Qui autē adulter est. propter cordis inopiam p̄det animā suā. Turpitudinē et ignominā congregat sibi. et obp̄briū illi non delebit. quia zelus et furor iuri n̄ parcat in die uindictę. nec acquiescet cuiquam p̄cib; nec suscipiet p̄ redemptione dona plurima. **xx**

Fili mi custodi sermones meos. et precepta mea reconde t̄. Fili. honora dñm et ualebis. p̄ter eum ū ne timueris alienū. Serua mandata mea et uiues. et legē meā quasi pupillā oculi tui. Liga eam in digitis tuis. et scribe illam in tabulis cordis tui. Dic sapientię soror inēa es. et prudentiam uoca amicā tuam. ut custodiat te a muliere extranea. et ab aliena. que uerba sua dulcia facit. De fenestra enim domus meę p̄ cancellos p̄spici. et uideo paruulos. considero uerōdē uiuē. qui transit p̄ plateā iuxta angulū. et prop̄ e uā dom̄ illi gradit̄ in obscuro. ad uesperascente die. in noctis tenebris & caligine. & ecce mulier occurrit illi ornata meretricio. p̄parata ad capiendas animas. garrula et uaga. quicquid impatiens. nec ualens in domo consistere pedib; suis. nunc foris. nē in plateis. nē iuxta angulos insidians. apprehensūq; deosculatur uiuē. et p̄cā uultu blandit̄ dicens. Victimam p̄ salute debui. ho-

die reddidi uota mea. Idcirco egressa sum in occursum tuū desiderās te uidere. et reperi. Interuuii funib; lectum meū. stram tapetib; pictis ex egipto. Aspsi cubile meū myria et aloē et cynamomo. Veni me bremur uberib;. donec illucescat dies. & fruamur cupitis amplexib;. Non ē enim uir in domo sua. abiit uia longisima. sacculū pecunię secum tulit. in die plene lune reuersurus est domū suā. Irreuit eum multos sermonib;. et blandicijs labioꝝ p̄t̄xit illū. Statim sequit̄ quasi bos ductus ad uictimā. et quasi agnus lasciuens. et ignorans quod ad uincula stultus trahat̄. donec transfigat sagitta uerū. uelut si auis festinet ad laqueū. et nescit quia de periculo animę illi agit̄. Hunc ḡ fili audi me. et attende uerba oris meę. Ne abstrahat̄ in uis illius mens tua. neq; decipiaris semitas eius. Multos enim uulneratos deiecit. et forissimum quoq; interfecti s̄ ab ea. Vix inferi domus eius. penetrantes interiora mortis. Numquid n̄ sapientia clamitat. & prudentia dat uocē suam. In summis excelisq; uerticib;. sup uiam in medius semitas stans iuxta portas ciuitatis. in ipsis forib;. loquit̄ dicens. O uiri ad uos clamito. & uox mea ad filios hominū. Intelligite paruuli astuciā. & insipientes anim aduertate. Audite. qm̄ de rebus magnis loquutura sum. et apient̄ labia mea ut recta p̄dicent. Veritatē meditabit̄ guttur meum. & labia mea detestabunt̄ impiū. Iusti sunt omnes sermones meę. non ē in eis prauū quid. neq; p̄uersum. Recti s̄ intelligentib;. & equi inuentientib; sententiā. **xxi**. Accipite disciplinam meā et n̄ pecuniā. doctrinā magis.

quam aurum eligit. Melior ē enim sapi-
 entia cunctis opib; p̄ciosissimil; & omne
 desiderabile ei n̄ potest comparari. Ego sa-
 pientia habito in consilio. et crudelis int̄
 sum cogitationib;. Timor dñi odit malū.
 Arrogantiā et supbiā et uiā prauā. & of-
 bilingus deceptor. **M**ecum ē consiliū et
 equitas. mea prudentia. mea ē fortitudo.
P me reges regnant. et legum conditores
 iusta decernunt. **P** me principes impe-
 rant. et potentes decernunt iusticiam.
 Ego diligentes me diligo. et qui mane ui-
 gilant ad me iuuent me. **M**ecū s̄t
 diuicie et gl̄a. opes supbe et iusticia.
 Melior ē fructus meus auro et p̄cioso
 lapide. & gemina mea argento electo.
 In uis iusticie ambulo. in medio senten-
 tiarū iudicij. ut dicam diligentes me. et t̄be
 auros eorū repleā. **xxii.** **D**ñs posse-
 dit me iunio uarū suarū. ante quam
 quicquā faceret a principio. Ab eterno
 ordinata sum. et ex antiquis antequā
 terra fieret. **N**ecdū erant abyssi. & ego
 iam concepta eram. **N**ecdum fontes aq̄-
 rū eruperant. necdū montes graui mo-
 le constituerant. **A**nte colles ego parau-
 riebar. **A**dhuc terrā n̄ fecerat. et flumi-
 na. et cardines orbis terre. **Q**uando p̄-
 parabatur celos aditā. quando certa lege
 & giro uallabat abyssos. quando ethera
 firmabat sursum. et librabat fontes
 aquarū. quando circumdabat mari ter-
 minū suum. et legem ponebat aquis ne
 transirent fines suos. quando appende-
 bat fundamenta terre. cum eo erā cun-
 cta componens. & delectabar p̄ singulos
 dies. ludens coram eo omni tempore. lu-
 dens in orbe terrarū. et deliciae mee esse
 cum filijs hominū. **N**unc ḡ filij audite
 me. **B**eati qui custodiunt uias meas.

dicite disciplinā et estote sapientes. & nolite
 abicere eam. **B**eatul homo qui audit me.
 qui uigilat ad fores meas cotidie. & obser-
 uat ad postes ostij meij. **Q**ui me inuenit
 inueniet uitam. et hauret salutē a dño.
Qui autē in me peccauerit. ledet animā
 suā. **O**mnēs qui me oderunt. diligunt mor-
 tē. **S**apientia edificauit sibi domū. **xxiii.**
Exidit columnas septē. immolauit uicti-
 mas suas. miscuit uinū. et p̄posuit m̄sa
 suam. **M**isit ancillas suas. ut uocarent
 ad arcē & ad menia ciuitatis. **S**iquis est par-
 uulus. ueniat ad me. **I**nsipientib; lo-
 quita est. **V**enite comedite panē meum.
 & bibite uinū quod miscui uobis. **R**elin-
 quite infantia et uitate. & ambulatē p̄ uia
 prudentie. **Q**ui erudit derisorē ipse sibi
 facit iniuriā. & qui arguit impiū generat
 sibi maclām. **N**oli arguere derisorē. ne o-
 derit te. **A**rgue sapientē. & diliget te.
Dda sapienti occasionē. & addetur ei sapi-
 entia. **D**oce iustum. & festinabit accipere.
Pincipiū sapientie timor dñi. **xxiiii.**
Et scientia scōrum prudentia. **P** me enim
 multiplicabunt dies tui. et addentur t̄
 anni uite. **S**i sapiens fueris. tibi metipso
 eris. et p̄ximis tuis. **S**i autē illulor. solus
 portabis malū. **M**ulier stulta et clamosa
 plenaq; illecebris. & nichil omnino scies.
 sedet in forib; domus sue. et sup sellam in
 excelso urbis loco. ut uocaret transeuntes
 p̄ uiam. & p̄ gentes cinere suo. **Q**ui est
 paruulus. declinet ad me. **E**t uecordi loqui-
 ta ē. **A**quę furtiue dulciores sunt. & panis
 absconditus suauior. **I**gnorauit quod
 gigantes ibi sint. & in p̄fundis inferni
 coniug eius. **Parabolę Salemonis. xxv.**
Filius sapiens letificat patrē. filiū ū stultū
 mestitia ē matri sue. **N**on p̄derunt t̄bel-
 auri impietatis. iusticia ū liberabit a morte.

Quid ap̄tinet illi responderi ad istos. ut q̄ aliquid ab eo

Non affliget dñs fame animā iusti! & in-
sidias impioꝝ subuertet. Egestatē operata
ē manus remissa! manus autē fortū diuiti-
as parat. Qui nitit̄ mendacys hic patet
uentos! idem autē ipse sequit̄ aues uo-
lantes. Qui congregat in messe filius sapi-
ens ē! qui autē sterit̄ estate filius confusi-
onis. Benedictio dñi sup caput iusti! os
autē impioꝝ operiet iniquitatē. Memo-
ria iusti cum laudibz! & nomen impioꝝ
putrescet. Sapiens corde p̄cepta suscipiet!
stultus cedet̄ labijs. Qui ambulat simpli-
citer ambulat confident̄! qui autē depra-
uat uias suas manifestus erit. Qui an-
nitit̄ oculo cū dolo! dabit̄ dolore. Stultus
labijs uerberabit̄! & qui palam arguit pa-
cificat. Vena uitę os iusti! & os impioꝝ
opit̄ iniquitatem. Odiū suscitāt rixas!
& uniuersa delicta opit̄ caritas. In labijs
sapientis inuenietur sapientia! & uirga
in dorso eius qui indiget corde. Sapientes
abscondunt scientiā! os autē stulti confu-
sioni p̄ximū est. Substantiā diuitis ut̄
fortitudinis eius! pauor paupum egestas
eoz. Opus iusti ad uitā! fructus impij
ad peccatū. Via uitę custodientibz discipli-
nam! qui autē increpationes relinquit er-
rat. Abscondunt odiū labia mendacia! q̄
p̄fert contumelias insipiens est. In multi-
loquio peccatum n̄ deerit! qui autē mode-
ratur labia sua prudentissim⁹ est. Argen-
tum electū lingua iusti! cor impioꝝ pro
nichilo. Labia iusti erudunt plurimos! q̄
autē indocti sunt in cordis egestate mori-
entur. Benedictio dñi diuites facit! nec
sociabit̄ eis afflictio. Quasi p̄sum stult⁹
opatur scelus! sapientia autē uiro ē pru-
dentia. Quod timet impius ueniet sup eū!
desideriū suū iustis dabit̄. Quasi tempe-
stas transiens erit impius! iustus autē

quasi fundamentū sempiternum. Sicut
accum dentibz et sumus oculis! sic piger
his qui miserunt eum. Timor dñi appo-
nit dies! & anni impioꝝ breuiabuntur.
Expectatio iustoz leticia! spes autem im-
pioꝝ peribit. Fortitudo simplicis ua-
dñi! & pauor his qui opantur malum.
Iustus meternū non cōmouebit̄! impij au-
tem non habitabunt in terra. Os iusti
paratit̄ sapientiā! lingua prauoz peribit.
Labia iusti considerant placita! & os im-
pioꝝ puerſa. **xxvi.** **S**tatera dolosa ab
hominatio apud dñm! & pondus equum
uoluntas eius. Vbi fuerit supbia ibi erit
et contumelia! ubi autē humilitas ibi ē
sapientia. Simplicitas iustozū dirigit
eos! & supplantatio puerſozū uastabit
illos. Non p̄derunt diuites in die uit-
onis! iusticia autē liberabit a morte.
Iusticia simplicis dirigit uia eius! et in
impietate sua corruet impius. Iusticia
rectozū liberabit eos! & inuidijs suis
capiet̄ iniqui. Mortuo homine im-
pio nulla erit ultra spes! et expectatio
sollicitozū p̄ibit. Iustus de angustia
liberat̄ est! & tradet̄ impius p̄ eo. Si-
mulator ore decipit amicum suū! iusti
autē liberabunt scientia. In bonis iu-
stoz exaltabit̄ ciuitas! & in p̄dicatione
impioꝝ erit laudatio. Benedictione iu-
stoz exaltabit̄ ciuitas! & ore impioꝝ
subuertet̄. Qui despiciat amicum suū indi-
gens ē corde! uir autē prudens tacebit.
Qui ambulat fraudulentē reuelat ar-
chana! qui autē fidelis ē amici celat cō-
missum. Vbi n̄ est gubernator popul⁹
corruet! salus autē ubi multa consilia.
Affliget̄ malo qui fidē facit percaaneo!
qui autē cauet laqueos securus erit.
Mulier gratiosa inueniet gl̄am! & ro

busti habebunt diuicias. Benefacti ani-
 me sue uir misericors. qui autē crude-
 lis ē. & p̄p̄inos abicit. Impius facti op̄
 instabile. seminanti autē iusticiā. merces
 fidelis. Clementia preparat uitam. et
 sectatio maloy morte. Abominabile do-
 mino cor graui. & uoluntas eius in his
 qui simpliciter ambulant. Manus in
 manu n̄ erit nocens malus. Semen autē
 iustoy saluabit. Circulus aureus in nari-
 bus suis. mulier pulchra & fatia. Desi-
 derium iustoy omne bonū est. p̄stolatio
 impiorum furor. **xxvii.** Alij diuidunt
 pp̄ria. & ditiores fiunt. aly rapiunt n̄
 sua. & semp in egestate sunt. Anima q̄
 benedict impinguabit. & qui inebriat
 ipse quoq; inebriabit. Qui abscondit fru-
 menta maledictur in populis. benedictio
 autē sup caput uendentū. Bene confur-
 git diluculo qui querit bona. qui autē
 inuestigator maloy est opprimer ab eis.
 Qui confidit in diuiciis suis corruet. ui-
 sti autē quasi iurens foliū germinabunt.
 Qui conturbat domum suā possidebit uen-
 tos. & qui stultus est seruet sapientia. Fru-
 ctus iusti lignum uitę. & qui suscipit ani-
 mas sapiens ē. Si iustus in terra recipit.
 quantomagis impi & peccator. Qui diligit
 disciplinā. diligit scientiā. qui autē odit
 increpationes insipiens ē. Qui bonus ē hau-
 net a dño grām. qui autē confidit in co-
 gitationib; suis impie agit. Non robo-
 rabit homo ex impietate. & radix iustoy
 n̄ commouebit. Mulier diligens corona
 ē uero suo. & putredo in ossibus eius. que
 confusione res dignas gerit. Cogitationes
 iustoy iudicia. & consilia impioy fraudu-
 lenta. Verba impioy insidiarē sanguini.
 os iustoy liberabit eos. Verre impios
 & n̄ erunt. domus autē iustoy p̄manebit.

Doctrina sua noscetur uir. qui autē uanus
 & excors est. patebit contemptay. Melior
 est paup & sufficiens sibi. quā glōsus & in-
 digens pane. Nouit iustus animas uim̄
 torum suoy. uiscera autē impioy crudelia
 Qui operatur terrā suam saturabit pan-
 bus. qui autē sectat oeuum. stultissimus
 est. Qui suauis ē in uini moderationibus.
 in suis monitionib; relinquunt contumeliā.
 Desiderium impy monumentum ē pessimo-
 rum. radix autē iustorum pficiet. Propt̄
 peccata labioy ruina p̄minat malo. effu-
 giet autē iustus de angustia. De fructu
 oris sui unusquisq; replebit bonis. & iux-
 ta opa manuum suoy retribuet e. Via
 stulty recta in oculis eius. qui autē sapi-
 ens ē audit consilia. Facilius statim iudi-
 cat iram suā. qui autē dissimulat iniuriā
 callidus ē. Qui quod nouit loquitur index
 iusticie est. qui autem mentitur. testis ē
 fraudulentus. Est qui p̄mittit & quasi
 gladio pungit conscientię. lingua autē
 sapientium sanctas ē. Labium ueritatis
 firmū erit imppectū. qui autē testis est
 repentanus. concunat linguā mendacij.
 Dolus in corde cogitantū mala. q̄ autē
 meunt pacis consilia. sequet̄ eos gaudiū.
 Non contristabit iustū quicquid ei accidit.
 impu autē replebunt malo. Abominatio
 dño labia mendacia. qui autē fidelit̄ agit
 placent e. Homo uersut̄ celat scientiam.
 & cor insipientū puocabit stulticiā. Van̄
 fortium dominabit. que autē remissa est
 tribitas seruet. Meror in corde uiri hu-
 miliabit illum. & sermone bono letifica-
 bitur. Qui negligit damnū p̄pter amicum.
 iustus ē. iter autē impioy decipiet eos.
 Non inueniet fraudulentū lucrū. & substan-
 tia hominis erit aurū p̄cium. In semita
 iusticie uita. iter autē deum ducit ad

XIII
mortē. **F**ilius sapiens doctrina patris. qui autē illusor est n̄ audit cum arguit. De fructu oris homo saturabit̄ bonus. anima autē p̄uicatorū miqua. **xxviii.** Qui custodit os suū. custodit animā suā. qui autē in consideratus ē ad loquendū sentiet mala. Vult & n̄ uult piger. anima autē opantū impinguabit̄. Verbum mendax iustus detestabit̄. impi autē confundit & confundet. **I**usticia custodit innocentia uia. impietas ū peccatores supplantat. Est quasi diues cum nichil habeat. et ē quasi paup cum in multis diuicys sit. Redemptio anime uiri diuicys suę. qui autē paup est. increpationē n̄ sustinet. **L**ux iustorum letificat. lucerna autē impiorum extinguet. Anime dolose errant ī peccatis. iusti ū misericordes sunt & miserent. Inter supbos semp uirgia sunt. qui autē agunt cuncta cum consilio. regunt̄ sapientia. Substantia festinata minuet. que autē paulatim colligit̄ manu. multiplicabit̄. Spes que differtur affligit animā. lignum uite desiderium ueniens. **D**etrabit̄ alicui rei. ipse se in futurum obligat. qui autē tmet p̄ceptum in pace uersabit̄. filio dolosi nichil erit boni. seruo autē sapienti p̄sper erunt actus. & diriget̄ uia eius. **L**ex sapientis fons uite. ut declinet a ruina mortis. **D**octrina bona dabit̄ grām. in cinere contemptorū uorago. **A**stutus omnia agit cum consilio. qui autē fatuus apit stulticiā. **N**uncius impi cadet ī malū. legatus fidelis sanitas. **E**gestas & ignomina ei qui deserit disciplinā. qui autē acquiescit arguenti glificabit̄. **D**esiderium si compleat̄. delectat animā. **D**etestant̄ stuta eos qui fugiunt mala. qui cum sapientibz gradit̄. sapiens erit. **A**micus stultorū efficiet̄ similis. **P**eccatore

plequetur malū. & iustis retribuēt̄ bona. **B**onus reliquet̄ heredes filios & nepotes. & custoditur iusto substantia peccatoris. **M**ulti cibi in noualibz patrum. & alij congregant̄ absq; iudicio. **Q**ui parit uirge odit filiu suū. qui autē diligit illum. instanter erudit. **I**ustus comedit & replet animā suā. uenter autē impiorū insaturabilis. **xxviii.** **S**apiens mulier edificat domū suā. insipiens extructam quoq; destruet manibz. **A**mbulans recto cinere & timens dñm. despicit̄ ab eo qui in famigradit̄ uia. **I**n ore stulti uirga supbie. labia sapientū custodiunt eos. **U**bi n̄ sunt boues. p̄sepe uacū ē. ubi autē plurimę segetes. ibi manifesta fortitudo bouis. **T**estis fidelis non mentit̄. p̄fert autē mendacium testis dolosus. **Q**uere detisor sapientiā & n̄ inueniet. **D**octrina prudentū facilis. **V**ade contra uirū stultū. & nescit labia prudentię. **S**apientia callidi ē intel ligere uia suā. & imprudentia stultorū errans. **S**ultus illudit̄ peccatum. inter iustos morabit̄ grā. **C**or quod nouit a martitudine anime sue. in gaudio eius n̄ miscebit̄ exinanē. **D**omus impiorū delet̄. tabernacula autē iustorū germinabunt. **xxx.** **E**st uia que uidet̄ hominū uita. nouissima autē eius deducunt ad mortem. **R**isus dolore miscebitur. & exrema gaudij luctus occupat. **V**is suis replebit̄ stultus. & superum erit uir bonus. **I**nno cens credit omni uerbo. astutus considerat gress̄ suos. **S**apiens timet. & declinat malū. stultus transiit & confidit. **I**mpatiens opabitur stulticiā. uir uersutus odiosus ē. **P**ossidebunt paruuli stulticiā. & astuti expectabunt scientiā. **J**acebunt mali ante bonos. & impij ante portas iustorū. **E**tiam proximo suo paup odios

erit. amici uero diuitem multi. Qui despi-
 cit proximum suum peccat. qui autem mise-
 retur pauperi beatus erit. Qui credit in do-
 mino. misericordiam diligit. Sciant quomodo operan-
 tur malum. misericordia & ueritas preparant
 bonum. In omni opere bono erit habundantia.
 ubi autem uerba sunt plurima. ibi frequen-
 ter egestas. Corona sapientium diuicie eorum.
 fatuitas stultorum imprudentia. Liberat
 animas testis fidelis. & profert mendacia
 uersipellis. In timore domini fiducia fortitu-
 dinis. & filius erit spes. Timor domini fons
 uitae. ut declinet a ruina mortis. In mul-
 titudine populi dignitas regis. & in pau-
 citate plebis ignominia principis. Qui
 patiens est multa gubernatur prudentia.
 qui autem impatiens est exaltat stultitiam
 suam. Vita carnis sanitas cordis. prauitudo
 ossium inuidia. Qui calumniatur egerentem
 expbiat factori eius. honorat autem eum
 qui misereatur pauperis. In malicia sua ex-
 pellitur impius. sperat autem iustus in
 morte sua. In corde prudentis requiescit
 sapientia. & indoctos quosque erudiet.
Iusticia eleuat gentem. miseros facit po-
 pulos peccatum. Acceptus est regi mini-
 ster intelligens. iracundiam eius inutilis
 sustinebit. Responsio mollis frangit iram.
 sermo durus suscitatur furor. Lingua sapi-
 entium ornat scientiam. os fatuorum ebullit
 stultitiam. In omni loco oculi domini contem-
 plantur bonos & malos. Lingua placabi-
 lis lignum uitae. que immoderata contere-
 ret spiritum. Stultus iridetur disciplina patris
 sui. qui autem custodit increpationes astu-
 tior fiet. In habundantia iusticia uirtus
 maxima est. cogitationes autem impiorum
 eradicabunt. Domus iusti plurima fortitu-
 do. & in fructibus impij conturbatio. Labia
 sapientium disseminabunt scientiam. cor

stultorum dissimile erit. Victimae impiorum
 abominabiles domino. uota iustorum placa-
 bilia. Abominatio est domino. uia impij. qui
 sequitur iusticiam diligitur ab eo. Doctrina mala
 deserenti uiam uitae. qui increpationes odit
 mouet. Infernus & perditio coram domino. quan-
 tomagis corda filiorum hominum. Non a-
 mat pestilens cum qui se corrumpit. nec ad sa-
 pientes graditur. Cor gaudens exhalat
 faciem. in merore animi deicitur spiritus. Cor sa-
 pientis querit doctrinam. & os stultorum
 pascitur impiecia. Omnes dies pauperis ma-
 li. secuta mens quasi uige conuiuium.
Melius est parum cum timore domini. quam
 thesauri magni & insatiabiles. **xxxii.**
Melius est uocare ad olera cum caritate.
 quam ad uicium saginatum cum odio. Vir
 iracundus prouocat rixas. qui patiens est mi-
 tigat suscitatas. Iter impiorum quasi sepi-
 spinarum. uia iustorum absque offendiculo. filius
 sapiens letificat patrem. et stultus homo de-
 spicit matrem suam. Stulticia gaudium stul-
 to. & uir prudens dirigit gressus suos.
 Dissipantur cogitationes ubi non est consilium. ubi
 uero plures sunt consilij confirmantur.
 letat homo in sententia oris sui. & sermo
 oportunus est optimus. Semita uitae sup-
 eruditum. ut declinet de inferno nouissimo.
 Domo superborum demolietur dominus. & firmos
 faciet terminos iudicij. **xxxiii.** **A**bho-
 minatio domini cogitationes male. & purus
 sermo pulcherrimus firmabitur ab eo. Con-
 turbat domum suam qui sectatur auariciam. qui
 autem odit munera uiuet. Mens iusti medi-
 tabitur obedientiam. os impiorum redundat
 malis. Accepta apud dominum uia iustorum.
 & pupilos etiam inimici amici fient. Longe
 est dominus ab impijs. & orationes iustorum gra-
 diet. Lux oculorum letificat animam. fama
 bona impinguat ossa. Auris que audit

inreparationes uite. in medio sapientie como
rabitur. Qui abiect disciplina despicit ani
ma sua. qui autē acquiescit increpationibus
possessor est cordis. Timor dñi disciplina sa
pientie. & glām pcedit humilitas. Homi
nis est pparare animū. & dī gubernare
linguā. Omnes uis hominū patitur oculis
eius. spūum ponderator est dñs. Reuela
dño opa tua. & dirigent cogitationes
tue. Vniūsa ppter semetipsum opatus
ē dñs. impū quoq; ad diē malū. Abho
minatio dñi ē omnis arrogans. etiā si ma
nu ad manū fuerit. n̄ erit innocens. Iuici
um uis bone facere iusta. acceptū autē
apud dñm magis quā immolare hostias.
Misericordia & ueritate redunt iniquitas. &
in timore dñi declinat a malo. Cum pla
cuerit dño uis hominis. inuocos quoq;
eius conuertet ad pacem. Melius est parū
cum iusticia. quā multa fructus cum ini
quitate. Cor hominis disponit uiam suā.
sed dñi est dirigere gressus eius. Diuinitio
in labijs regis. in iudicio n̄ errabit os ei.
Pondus & statera iudicia dñi sunt. & opa
eius omnes lapides seculi. Abominabiles
regi qui agunt impie. qm̄ iusticia firmat
solū. Voluntas regum labia iusta. qui re
cta loquitur diriget. Indignatio regis nuncy
mortis. & uir sapiens placabit eum. In
hilaritate uultus regis uita. & clementia
eius quasi ymber serotinus. Posside sa
pientiam quia auro melior est. & acquire
prudentiā quia preciosior ē argento. Sen
ta iustorum declinat mala. custos anime
sue seruat uiam suā. Contentionē precedit
supbia. & ante ruinam exaltatur sp̄s.
Melius ē humiliari cum inimicis. quam
diuidere spolia cum supbis. Eruditus in
uero reperit bona. & qui in dño sperat be
atus est. Qui sapiens corde ē appellabit

prudens. & qui dulcis eloquio maiora capi
et. Fons uite eruditio possidentis. Doctrina
stultorum fatuitas. Cor sapientis erudi
et os eius. & labijs eius addet grām. Fa
uul mellis uerba composita. dulcedo aī
sanctas ē ossium. Est uia que uidet ho
minū recta. & nouissimum eius ducit ad
mortē. Anima laborantis laborat sibi.
quia compulit eū os suū. Uir impius
fodit malū. & in labijs ei ignis ardescit.
Homo puerfus suscitatur lites. **XXXIII**
& uerbosus separat principes. Uir inq;
lactat amicum suum. & ducit eū p uiam
n̄ bonam. Qui attonitis oculis cogitat
praua. mordens labia sua pficit malū.
Corona dignitatis senectus. que in uis
iusticie repperit. Melior ē patiens uis
forti. & qui dominat animo suo repugna
tore urbū. Sortes mittuntur in sinu.
h̄ a dño temperant. Melior ē buccella
sicca cū gaudio. quā domus plena uicti
muscum uirgio. Seruus sapiens domina
bitur filijs stultis. & inter fr̄es heredita
tem diuidet. Sicut igne pbatur argentū.
& aurum camino. ita corda pbat dñs. Ma
lus obedit lingue inique. & fallax obtem
perat linguis mendacibus. Qui despicit
paupem exprobrat factori eius. & qui in
ruina letat alterius. n̄ erit impunitus.
Corona senū filij filior. & glā filiorum pat
er. Non decent stultū uerba composita.
nec principē labiū mentiens. Gemma
gratissima expectatio p̄tolantis. quocūq;
se uerterit. prudenter intelliget. Qui celat
delictū querit amicitias. qui altero ser
mone repetit separat federatos. Plus
pficit correctio apud prudentē. quam
centum plage apud stultū. Seny uir
gia querit malus. angelus autē crudelis
mittet contra eum. Expedi magis arte

occurrere raptis fecibz. / quam fatuo cōfiden-
 ti sibi in stulticia sua. Qui reddit mala p
 bonis. / non recedit malū de domo eius.
 Qui dimittit aquā caput est iurgioꝝ. /
 & antequam patiat contumeliā iudiciū
 deserit. & qui iustificat impiū. & qui cō-
 dempnat iustum. / abhominabilis est utriqꝫ.
 apud dñm. Quid pdest diuicias habere
 stultam. / cum sapientiā emere n̄ possit.
 Qui altam facit domū suā. querit rui-
 nam. / & qui euitat disere. incidit in ma-
 la. **xxxv.** **O**mnitēpore diligit
 qui amicus est. / & frater in angustijs cō-
 pbat̄. Homo stultus plaudit manu-
 bus. / cum sponderit p amico suo.
 Qui meditat̄ discordias diligit rixā.
 & qui exaltat os suum querit ruinā.
 Qui pueri cordis ē non inueniet bona.
 & qui uertit linguā incidet in malū.
 Natus ē stultus in ignominā suam.
 sed nec pater in fatuo letabit̄. Animus
 gaudens etate stordam facit. / sp̄s tristi
 exlicat ossa. Munera de sinu impiū
 accipit. / ut puerat semitas iudicij. In
 facie prudentis luce sapientia. / oculi
 stultoꝝ in finibz terre. Ira patris filiū
 stultus. / & dolor matris que genuit eū.
 Non est bonū damnū inferre iusto. / nec
 pcutere principē qui recta iudicat. Q
 moderat sermone suos. doctus & pru-
 dens est. / & p̄ciosi sp̄s uir eruditus. Stul-
 tus quoq; si tacuerit sapiens reputabit̄.
 & si compresserit labia sua intelligens.
 Occasiones querit qui uult recedere ab
 amico. / omni tempore erit expbrabilis.
 Non recipit stultus uerba prudentie.
 nisi ea dixeris que uersant̄ in corde eius.
xxxvi. **I**mpius cum in pfundū uene-
 rit peccatoꝝ contempnit. / sed sequet̄
 eum ignominia & obpbrum. Aqua

pfunda uerba ex ore uiri. / & torrens redun-
 dans fons sapientie. Accipere psonam impij
 in iudicio n̄ est bonum. / ut declinet a ueri-
 tate iudicij. Labia stulti immisceant se rixi.
 & os eius iurgia puocat. Os stulti conticio
 eius. / & labia ipsius ruina anime eius. Verba
 bilinguis quasi simplicia. / & ipsa pueniunt
 usq; ad intiora uentris. Pigrum deicit timor.
 anime effeminatoꝝ esurient. Qui mollis
 & dissolutus ē in ope suo. / fr̄ est sua opa
 dissipantis. Turris fortissima nomen dñi.
 ad ipsum currit iustus & exaltabitur.
 Substantia diuitis urbs roboris eius. / & qua-
 si murus ualidus circumdans eum. Ante
 quā concitat̄ exaltat̄ cor hominis. / & ante
 quā glificet̄ humiliat̄. Qui prius respon-
 det quā audiat. / stultum se esse demonstrat.
 & confusione dignum. Sp̄s uiri sustentat
 imbecillitatem suam. / sp̄m ū ad irascendū
 facile quis poterit sustinere. / Cor pru-
 dens possidebit scientiam. / & auris sapien-
 tiū querit doctrinā. Bonū hominis di-
 latat uia eius. / & ante p̄ncipes spacium
 ei facit. Iustus prior ē accusator sui. / uenit
 amicus eius & inuestigabit eum. Contra-
 dictiones comp̄mit fors. / & inter potentes
 quoq; diiudicat. Frater qui adiuuat a fr̄.
 quasi ciuitas firma. / & iudicia quasi uedē
 urbū. De fructu oris replebit̄ uenter eius.
 & genuina labioꝝ eius saturabunt eū.
 Oros & uita in manu lingue. / qui diligunt
 eā comedent fructus eius. **xxxvii.** **Q**ui
 inuenit mulierē bonā inuenit bonum.
 & hauriet iocunditatē a dño. Qui expel-
 lit mulierē bonam expellit bona. / qui autē
 tenet adulterā stultus est & insipiens.
 Cum obsecrationibz loquit̄ paup. / & diues
 effabitur rigide. Vir amicalis ad societate.
 magis amicus erit. quam fr̄. Melior
 est paup qui ambulat in simplicitate sua.

quā torquens diues labia insipiens. Vbi
n̄ ē scientia anime non ē bonū. & qui festi-
nus est pedibz offendit. Stulticia hominis
supplantat gressus eius. & contra dñm feruet
animo suo. Diuicie addunt amicos pluri-
mos. a paupe autē & hi quos habuit se-
parant. Testis falsus n̄ erit impunitus. & qui
mendacia loquit n̄ effugiet. Multi colunt
p̄sonā potentis. & amici sunt dona tribu-
entis. Frēs hominis paupis oderunt eū.
Insuper & amici paul recesserunt ab eo. Qui
tantum uerba sectat nichil habebit. qui
autē possessor ē mentis. diligit animam
suā. & custos prudentie inueniet bona.
Testis falsus non erit impunitus. & qui
loquit mendacia p̄bit. Non decent stultum
delicie. nec seruu dominari p̄ncipibz. Do-
ctrina uiri p̄ patientiā noscitur. & gl̄a eius
ē iniqua p̄tergredi. Sicut fremitus leonis ita
regitura. & sicut ros sup herbā. ita hylari-
tas eius. Dolor patris filius stultus. & rec-
ta uigiter p̄stillantia. litigiosa mulier. Bo-
mus et diuicie dantur a parentibz. a dño
autē p̄prie uxor prudens. Pigredo imitat
sopore. & anima dissoluta esturiet. Qui cu-
stodit mandata custodit animā suā. qui
autē negligit uias suas mortificabit.
xxxviii Fenerat dño qui miseret pau-
pis. & iniquitadinē suam reddet ei. Crudi-
filium tuum ne desperes. ad interfectionē
autē eius ne ponas animā tuā. Qui impa-
ciens est sustinebit damnū. & cum rapue-
rit aliud apponet. Audi consiliū & susci-
pe disciplinā. ut sis sapiens in nouissimis
tuis. Multe cogitationes in corde uiri.
uoluntas autē dñi p̄manebit. Homo indi-
gens misericors est. & melior paup quam
uir mendax. Timor dñi ad uitā. & in ple-
nitudine commorabit absq; uisitacione pes-
simoy. Abscondit piger manū suā sub

ascella. nec ad os suū applicat eam. Pestilen-
te flagellato. stultus sapientior erit. si-
n autē corripueris sapientē. intelliget discipli-
nam. Qui affligit patre & fugit matrem.
ignominiosus est & infelix. Non cesses fili
audire disciplinā. nec ignores sermones
scientie. Testis iniquus deridet iudicium.
et os impiorum deuorat iniquitatē. Para-
ta sunt derisoribus iudicia. & mallej p̄ci-
cientes stultoy corponibz. Luxuriosa res
uini. & tumultuosa ebrietas. Quicūq;
his delectat. non erit sapiens. Sicut tu-
gatus leonis ita terror regis. qui pu-
cat eum. peccat in animā suā. Honor ē
homini qui separat se a contentionibz.
omnes autē stulti miscent contumelijs.
Propter frigus piger arare nolu. men-
dicabit q̄ estate. et non dabitur ei. Sicut
aqua p̄funda sic consiliū in corde uiri. sed
homo sapiens exhauriet illud. Multi ho-
mines misericordē uocant. uiri autē fide-
lem quis inueniet. Justus qui ambulat
in simplicitate sua. beatos post se filios
derelinquet. Rex qui sedet in solio iudi-
cij. dissipat omne malū uirtutu suo.

xxxvii Quis potest dicere mundū ē
cor meum. purus sum a peccato. Pondus
& pondus. mensura et mensura. utriūq;
abhominabile ē apud dñm. Ex studijs suis
intelligit puer. si munda & recta sunt opa
ei. Aurē audientē. & oculum uidentē. do-
minus fecit utriūq;. Noli diligere som-
num. ne te egestas opprimat. Aperi oculos
tuos. & saturare panibz. Malum ē malū
est dicit omnis emptor. & cum recesserit
tunc gl̄abitur. Sit aurū & multitudo gē-
marum. uas autē p̄ciosum labia scientie.
Tolle uestimentū eius qui fideiussor extitit
alieni. & p̄ extraneis aufer pignus ab eo.
Suauis est homini panis mendacij.

et postea implebit' of eius calculo. Cogita-
 tiones consilijs roborantur: & gubnaculis
 tractanda sunt bella. Si qui reuelat misteria
 & ambulat fraudulenter: et dilatat labia
 sua. ne commiscearis. Qui maledicit pa-
 tri suo & matri: extinguetur lucerna eius
 in medijs tenebris: Hereditas ad qua' festi-
 natu' in principio: in nouissimo benedictio-
 ne carebit. Ne dicas reddam malum pro
 malo. Expecta dñm & liberabit te. **xl.**

Abominatio e' apud dñm pondus et
 pondus. Statere dolosa non est
 bona. A dño dirigunt' gressus iuri. q's
 ante' hominũ intelligere poterit uiam
 suam. Ruina e' hominis deuotare scõs.
 et post uota tractare. Dissipat impios rex
 sapiens: & incuruat sup eos fornicẽ. Lu-
 cerna domini spiraculũ hominis: que'
 inuestigat omnia secreta uentris. Misi-
 ricordia & ueritas custodiunt regem: & robo-
 ratur clementia thronus eius: Exultatio
 uuenu' fortitudo eoru' & dignitas senum
 canices. Liuor uulneris abstergit mala:
 et plage in secretorijs uentris: Sicut diu-
 siones aquaru' ita cor regis in manu dñi:
 quocumq; uoluerit inclinabit illud. Omnis
 uia iuri recta sibi uideatur: appendit
 autẽ corda dñs. **xli.**

Facere mise-
 ricordiam et iudiciũ magis placet deo qm
 uictime. Exaltatio oculoy & dilatatío cor-
 dis: lucerna impioy peccatum. Cogitatio-
 nes robusti semp in habundantia: omnis
 autẽ piger semp in egestate. Qui congre-
 gat thesauros lingua mendacy. uanus et
 excors est: & impinget' ad lagucos mortis.
 Rapine impioy detrahent eos: quia nolue-
 runt facere iudiciũ. Peruersa uia iuri a-
 liena est: qui autẽ mundus e' rectũ opus
 eius. Melius e' sedere in angulo domatis:
 qua' cum muliere litigiosa: & in domo com-

muni. Anima impy desiderat malum: non
 miserebitur proximo suo. Multato pestilen-
 te sapientior erit paruulus: & si sectetur sa-
 pientẽ sumet scientiam. Excogitat iust'
 de domo impy: ut detrahatur impios in ma-
 lum. Qui obturat aure' suam ad clamorẽ
 paupis: & ipse clamabit et non exaudietur:
 Munus absconditum extinguet iras: & do-
 num in sinu indignationẽ maximã. Gaudi-
 um iusto e' facere iudiciũ: et pauor operan-
 tibus iniquitatẽ. Vir qui errauerit a uia do-
 ctrinẽ: in cetu gygantum commorabitur.

Qui diligit epulas in egestate erit: qui
 amat unum & pingua non ditabitur.
 Pusto datur' impius: & p rectis iniquus.
 Melius e' habitare in terra deserta: qua' cũ
 muliere rixosa et iracunda. Thesaurus defi-
 derabilis: et oleum in habitaculo iusti: et im-
 prudens homo dissipabit illud. Qui sequitur
 iusticiam & misericordiam: inueniet uitam et
 iusticiã & glãm. Cuitatẽ fortunam ascendit
 sapiens: & destruxit robur: fiducia eius.

Qui custodit os suũ & linguã suã: custodit
 ab angustijs animã suã. **xlii.** **S**v-
 perbus & arrogans uocat' indoctus: qui in
 ira opat' supbiã. Desideria occidunt pigru':
 noluerit enim quicquã manus eius opari.
 Tota die concupiscit & desiderat: qui autẽ
 iustus e' tribuet et non cessabit. Hostie
 impioy abominabiles: que' offeruntur
 ex scelere. Testis mendax pibit: iur' obediens
 loquit' uictoriã. Vir impius pecciter obfir-
 mat uultum suũ: qui autẽ rectus est cor-
 rigit uiam suã. Non est sapientia. n̄ e' pru-
 dentia: non e' consiliũ contra dñm. Quiul
 parat' ad diẽ belli: dñs autẽ salutẽ t̄bit.
 Melius est nomen bonum: quam diuicie
 multę. Sup argentum & aurum grã bona.
 Dues & paup obuiauerunt sibi: utriusq;
 opator e' dñs. Callidus uidit malitẽ

abscondit se. innocens p̄transijt. & afflict⁹
est damno. finis modestie timor dñi. Di
uicie & gl̄a & uita. Arma & glady i uia
puerfi. custos autē anime sue longe re
cedit ab eis. Prouerbiū ē adolescens iuxta
uam suā. etiam cum senū erit n̄ recedit
ab ea. Diues paupibz impat. & qui ac
cipit mutuum seruus ē fenerator. Qui
seminat iniquitatē metet mala. & ur
ga ire sue consummabit. Qui pius
ē ad misericordiam benedicetur. de paupibz
enim suis dedit paup. Victoriā et
honore acquirit qui dat munera. animā
autē aufert acipientium. Ecce derisorē
& eribit cum eo uirgū. cessabuntq; cau
se & contumelię. Qui diligit cordis mun
diciam. p̄optē gr̄am labiorum suoz. ha
betit amicum regem. Oculi dñi custodi
unt scientiā. & supplantant uerba iniq̄.
Dicit piger. leo ē foris. in medio plateaz
occidendus sum. Fovea profunda os alic
ne. cui iratus ē dñs inadet in eam. Stul
ticia colligata ē in corde pueri. & uirga
discipline fugabit eam. Qui calumniat
paupere ut augeat diuitias suas. dabit
ipse ditiori & egebit. Fili mi inclina aure
tuā. & audi uerba sapientū. appone
autē cor ad doctrinā meā. Que pulchra
erit tibi cum seruariis eam in uentre tuo.
& redundabit in labijs tuis. ut sit in do
mino fiducia tua. Unde & ostendi eam
tibi hodie. Ecce descēpsi eam tibi tripliciter
in cogitationibz & scientia. ut ostenderē
tibi firmitatē. et eloquia ueritatis respō
deres ex his. illi qui misit te. Non faci
as uolentiam paupi quia paup est. neq;
contetas egenū in porta. quia dñs iudica
bit causam eius. & configet eos qui con
fixerunt animam eius. **xlviij.** **N**oli
ēē amicus homini iracundo. neq; ami

bules cum uiro furioso. ne forte discas sem
tas eius. & sumas scandalum anime tue.
Noli esse cum his qui defigunt manus
suas. & qui uadit se offerunt p̄ debitis.
Si enim non habes unde restituas. quid
cause ē ut tollat opimentū tuū de cu
bili tuo. Ne transgrediaris terminos an
tiquos. quos posuerunt patres tuj.
Vidisti uirum uelocē in ope suo. corā
regibus stabit. nec erit ante ignobiles.
Quando sederis ut comedas cum p̄ncipe.
diligenter attende que posita sunt ante
faciem tuā. & statue cultrū in gutture
tuo. si tam habes in potestate animam
tuā. Ne desideres de cibis eius. in quō ē
panis mendacij. Noli laborare ut dixeris.
sed prudentie tue pone modū. Ne erigas
oculos tuos ad opes quas habere non potes.
quia facient sibi pennas quasi aquile &
uolabunt in celū. Ne comedas cum hoīe
inuido. & ne desideres cibos eius. qm̄ in
similitudinē arioli & comedonū. estimat
quod ignorat. Comede & bibe dicit tibi.
& mens eius non ē tecum. Cibos quos
comederas euomes. & perdes pulchros
sermōnes tuos. In auribz insipientium
ne loquaris. quia despicient doctrinam
elogij tu. Ne attingas terminos paruu
loz. & agrum pupilloz ne intrueas. Ap̄m
quis enim eoz fortis est. & ipse iudicabit
contra te causam illoz. Ingredeat ad doctri
nā cor tuum. & aures tue ad uerba scientie.
Noli subtrahere a puero disciplinā. si eum
percussis eū uirga non moriet. Tu uirga
percussis eum. & animā eius de inferno libe
rabis. **xlviij.** **F**ili mi si sapiens
fuerit animus tuus. gaudebit tecum cor
meum. & exultabunt renes mei. cum lo
quuta fuerit rectum labia tua. Non erit
letur cor tuum peccatoris. s; in timore

dñi esto tota die / quia habebis spem in no
 uissimo. & p̄stolatio tua non auferet. Audi
 fili mi & esto sapiens / et dirige in uia ani
 mum tuum. Noli eē in conuiujs potatorū
 nec in commessationibz eoz. qui carnes ad
 uelendum conferunt. / quia uacantes
 potabz et dantes simbola consumunt. /
 & uestiet pannis dormitatio. Audi pa
 trem tuū qui genuit te. / & ne contemp
 nas cum senuerit mater tua. Veritatem
 eme et noli uendē sapientiam. / & doctri
 nam et intelligentiā. Exultat gaudio pa
 ter iusti. / qui sapientem genuit letabit
 in eo. Gaudeat pater tuus et mater tua. /
 & exultet gus genuit te. Prebe fili mi
 cor tuum michi. / & oculi tui uas meas
 custodiant. Fouea enim p̄funda ē mere
 trix / et puteus angustus aliena. Insidiatur
 in uia quasi latro. / et quos incautos inue
 nerit interficiet. Cui ue. cuius patri ue. /
 cui rix. cui foue. cui sine causa uulne
 ra. / cui suffusio oculorū. Nonne his qui
 morant in uino. / & student calicibz epo
 tandis. Ne intuaris uinū quando fla
 uescit in uetro. / & splenduerit color eius.
 Ingredite blande sed in nouissimo morde
 bit ut coluber. / & sicut regulus uenena
 diffundet. Oculi tui uidebunt extrane
 as. / & cor tuum loquetur p̄uersa. Et
 eris sicut dormiens in medio mari. et
 quasi sopitus gubernator amisso clauo.
 et dices. Verberauerunt me sed n̄ dolui. /
 traxerunt me & ego n̄ sensi. Quando cui
 gilabo. / & rursus una repperiam. Ne
 emuleris uiros malos. nec desideres eē
 cum eis. / quia rapinas meditat̄ mens
 eoz. et fraudes labia eoz loquunt. Sapi
 entia edificabit domus. / et prudentia robo
 rabitur. In doctrina replebunt cellaria. / uni
 uersa substantia p̄ciosa et pulcherrima.

Vir sapiens & fortis est. unq; doctus robu
 stus et ualidus. quia cum dispositione mit
 bellum. / & erit salus ubi multa consilia
 sunt. Excelsa stulto sapientia. / in porta n̄
 apert os suum. Qui cogitat mala facere.
 stultus uocabit. Cogitatio stulti peccatū
 est. / & abhominatio hominū detractor. Si
 desperaueris lassus. / in die angustie immi
 nuet fortitudo tua. **xlvi.** **E** rue eos
 qui ducunt ad mortem. / et qui trahuntur
 ad interitum liberare ne cesses. Si dixeris
 uires non suppetunt. qui inspector ē cordis.
 ipse intelligit. et seruatore anime tue
 nichil fallit. / reddetq; homini iuxta opera
 sua. Comede filum mel quia bonum est.
 et fauum dulcissimū gutturi tuo. Sic et
 doctrina sapientie anime tue. / quā cum
 inueneris habebis in nouissimo spem. et
 spes tua n̄ peribit. Ne insidieris et que
 ras impietatem in domo iusti. / neq; uastes
 requiem eius. **xlvi.** **S**epies enim
 cadet iustus et resurget. / impij autem
 corruent in malū. Cum ceciderit inimic
 tuus ne gaudeas. / & in ruina eius ue
 geatet cor tuum. / ne forte uideat dñs & dis
 pliceat ei. / & auferat ab eo iram suā. Ne
 contendas cum pessimis ne emuleris im
 pios. / qm̄ non habent futurorū spem ma
 li. / & lucerna impiorū extinguet. Time do
 minum filium et regem. / & cum detractori
 bus n̄ commiscearis. / qm̄ repente consurget
 p̄ditio eoz. / & ruinam utriq; quis nouit.
 Nec quoq; sapientibz. cognoscere p̄sonam in
 iudicio non ē bonum. / Quid dicit impio iust
 es. / maledicent ei populi. / & detestabunt
 eum tribus. Qui arguunt laudabunt.
 / & sup ipsos ueniet benedictio. Labia ama
 bunt. / respondentia uerba recta. Prepara
 foris opus tuum. / & diligenter exerce agri
 tuū. / ut postea edifies domum tuam.

Finis libri de consilio
 et uerba respiciet.

Ne sis testis contra proximum tuum frustra.
nec laces quemquam labiis tuis. Ne dicas
quomodo fecit michi sic faciam ego. reddam uni
cuique secundum opus suum. **xlviij.** Per agrum
hominis pigri transiui. & per vineam uiri
stulti. & ecce totum repleuerant urticae.
Operuerunt superficiem eius spine. & ma
ceria lapidum destructa erat. Quod cum
uidissem posui in corde meo. & exemplo di
dici disciplinam. Usquequo piger dormies.
usquequo de somno non confurges. Parum
inquam dormies. modicum dormitabis.
Paxillum manus conferes ut quiescas. et
ueniet quasi cursor egestas tua. et men
dicatas quasi uir armatus. **De quoque pa
rabole salomonis quas transtulerunt uiri
ezechie regis iuda. xlviij.** **G**loria est
dei celare uerbum. & gloria regum inuestigare
sermonem. Celum sursum est & terra deorsum.
& cor regum inscrutabile. Aufer rubigi
nem de argento. & egreditur uas purissi
mum. Aufer impietatem de uultu regis.
et firmabitur iusticia thronus eius. Ne glori
osus appareas coram rege. & in loco magno
rum ne steteris. Melius est enim ut dicat
tibi ascende huc. quam ut humiliaris co
ram principe. Que uiderunt oculi tui
ne profectas in uirgilio cito. ne postea emen
dare non possis. cum dehonestaueris ami
cum tuum. Causam tuam tracta cum amico
tuo. & secretum extraneo ne reuelas. ne forte
te insultet cum audierit. & exprobrare
non cesset. Gratia et amicitia liberant. quas tibi
serua ne exprobrabilis fias. Mala aurea
in lectis argenteis. qui loquitur uerbum in tem
pore suo. In auris aurea et margaritum
fulgens. qui arguit sapientem & aurem obedi
entem. Sicut frigus niuis in die messis.
ita legatus fidelis ei qui misit eum. ani
mam illi requiescere facit. Nubes et uen

tis & pluuie non sequentes. uir gloriosus et pro
missa non complens. Patientia leniet principem.
et lingua mollis confringet duriciam. Mel
inuenisti comede quod sufficit tibi. ne forte
satiatus euomas illud. **xlviij.** **S**ub
trabe pedem tuum a domo proximi tui. ne
quando satiatus oderit te. Iaculum et
gladius et sagitta acuta. homo qui loquitur
contra proximum suum testimonium
falsum. Dens putridus & pes lassus. qui
sperat super infideli in die angustie. & amittit
pallium in die frigoris. Accutum in nitro.
et qui cantat carmina cordi pessimo.
Sicut tinea uestimento et uermis ligno. ita
urtica uiri nocet cordi. Si esuriert in
amicus tuus ciba illum. si sitierit da ei
aquam bibere. Prunas enim congregabis
super caput eius. & dominus reddet tibi. Vant
aquilo dissipat pluuias. & facies tristis
linguam detrahentem. Melius est sedere in
angulo domatus. quam cum muliere litigiosa
in domo communi. Aqua frigida annis
siccitatis. nuncius bonus de terra lon
ginqua. Fons turbatus pede et uena cor
rupta. iustus cadens coram impio. Sicut
qui mel mutuum comedit non est ei bonum.
sic qui scrutator maiestatis. est opprimetur
a gloria. Sicut urbs patens & absque murorum
ambitu. ita uir qui non potest in loquen
do cohibere spiritum suum. Quomodo nix estate.
et pluuia in messe. sic indecens est stulto gloria.
Sicut auis ad alta transuolans. & passer
quolibet uadens. sic maledicti frustra pla
tum in quempiam superueniet. Flagellum
equo & chamus asino. et uirga in dorso
imprudentium. Ne respondeas stulto iux
ta stulticiam suam. ne efficiaris ei similis.
Responde stulto iuxta stulticiam
suam. ne sibi sapiens esse uideat. Claudus
pedibus et iniquitatem bibens. qui mittit uerba

pnuncium stultū. Quomodo frustra habet
 pulchras claudis tabias. sic indecens ē
 in ore stultoz parabola. Sicut qui mit-
 tit lapides in aceruū mercury. ita qui
 tribuit insipienti honorē. Quom̄ suspina
 nascat̄ in manu temulenti. sic parabola
 in ore stultoz. Judicium determinat cau-
 las. & qui imponit stulto silentiū iras
 mitigat. Sicut qui reuētur ad uomitū
 suum. sic imprudens qui iterat stulticiā
 suā. Uidisti hominē sapientē sibi uideri.
 magis illo spem habebit stultus.
 Dicit piger; Iena inuia. leo in itane-
 ribz. Sicut ostium uertitur in cardine
 suo. ita piger in lectulo suo. Abscondit
 piger manus sub ascella sua. et laborat
 si ad os suū eas conuērit. Sapientior ē
 piger uideat̄ septem iuris. loquentibz sen-
 tentias. Sicut qui apprehendit auribz
 canem. sic qui transit & impatiens com-
 miscetur rixē alterius. Sicut ugius ē
 qui mittit lanceas et sagittas ad mortē.
 sic uir qui fraudulentē nocet amico
 suo. et cum fuerit dephensus dicit ludēs
 feci. Cum defecerint ligna extinguet̄ ignis.
 et susurrone subtracto uirga conquesct̄.
 Sicut carbonēs ad prunas & ligna ad ig-
 nem. sic homo nacundus suscitāt
 rixas. Verba susurrōnis quasi simplicia.
 et ipsa pueniunt ad intima uentris. Q̄
 modo si argento sordido ornare uelis
 uas fictile. sic labia tumentia cū pessimo
 corde sociata. **11.** **2.** abys suis intel-
 ligat̄ inimicū. cum in corde tractauerit do-
 los. Quando summisert̄ uocē suā ne cre-
 dideris ei. qm̄ septem nequitię sunt in cor-
 de illius. Qui operit odium fraudulentē.
 reuelabit̄ malicia eius in concilio. Qui fodit
 foueam incidet in eam. & qui uoluit lapidē
 reuertetur ad eum. lingua fallax n̄ amat

ueritatē. et os lubricum opatur̄ ruinas.
 Ne gloriēris in craftinū. ignorant̄ quid
 supuentura pariat dies. Laudet te alien⁹
 & non os tuum. extāneus & non labia
 tua. Graue ē saxum & onerosa harena.
 sed ira stulti utroq; grauior. Ita n̄ habet
 misericordiam nec erumpens furor. et impetū
 concitati ferre quis poterit. **11.**
Melior est manifesta correptio. quā amor
 absconditus. Meliora sunt uulnera dili-
 gentis. quā fraudulenta odientis oscula.
 Anima saturata calcabit fauū. anima
 esuriens & amarū p̄ dulcissimū. Sicut autē
 transingrans de nido suo. sic uir qui re-
 linquit locum suum. Unguento & uarijs
 odoribz delectatur cor. & bonis amici cō-
 silijs anima dulcorat̄. Amicū tuum &
 amicum patris tui ne dimiseris. et domū
 fr̄s tui ne ingrediaris. in die afflictionis
 tue. Melior ē uicinus iuxta. quam fr̄
 p̄cul. Stude sapientię filium. et letifica cor
 meum. ut possis exprobranti respondere
 sermone. Astutus uidens malum absco-
 dit se. paruuli transeuntes sustinuerit
 dispendia. Tolle uestimentū eius qui spo-
 pondit p̄ extraneo. & p̄ alienis aufero
 pign⁹ ab eo. Qui benedicit proximo suo
 uoce grandi de nocte confurgens. male-
 dicenti similis est. Tecta psillancia in die
 frigoris. & litigiosa mulier. comparantur.
 Qui retinet eam quasi qui uentum teneat.
 & oleum dextere sue uocabit. Ferrum fer-
 ro acuit. & homo exacuit faciem amici sui.
 Qui seruat ficum comedet fructus eius.
 et qui custos est oris sui glouficabitur.
 Quom̄ in aquis resplendent uultus p̄spi-
 cientium. sic corda hominū manifesta
 sunt prudentibz. Infernus et p̄ditio non
 replentur. similiter & oculi hominum
 insatiabiles. Quom̄ probatur in consta-

torio argentum. et in fornace aurum. sic
pbat homo ore laudantis. Cor iniqui ex
quiret mala. cor autē rectum exquiret sci
entiam. Si contuderis stultum in pila
quasi tiphanas. feriente desup pilo. non
auferetur ab eo stulticia eius. Diligenter
agnosce uultum pe coris tui. tuosq; gre
ges considera. Non enim habebis uigiter
potestatem. sed corona tribuetur in genera
tionē et generationē. **Liii.** **A**perta
sunt prata & apparuerunt herbe iuren
tes. et collecta sunt fena de montibus.
Agnus ad uestimentum tuū. et hedi
agri precū. Sufficiat t lac caprarum in
cibos tuos in necessaria domus tuę. et
ad uictum ancillis tuis. Fugit impius
nemine psequente. iustus autē quasi
leo confidens absq; terrore erit. Propter
peccata terre multi pncipes eius. et
propt̄ hominis sapientiam et horum
scientiā que dicunt. uita diuis longior
erit. Vir paup calumnians pauperes. si
milis ē umbri uebementi in quo paratur
fames. Qui derelinquunt legem laudant
impiū. qui custodiunt succedunt cont̄
cum. Viri mali non cogitant iudicium.
qui autē requirunt dñm. animaduertunt
omnia. Melior ē paup ambulans in sim
plicitate sua. quam diues in prauis in
teribz. Qui custodit legem filius sapi
ens ē. qui autē pascet commessatores.
confundit patrem suū. Qui coaceruat
diuicias usuris. et fenore liberali. in pau
pes congregat eas. Qui declinat aurem suā
ne audiat legē. oratio eius erit execrabi
lis. **Liiii.** **Q**ui decipit iustos in
uia mala. in interitu suo corruet. et sim
plices possidebunt bona eius. Sapiens si
bi uidet uir diues. paup autē prudens
scrutabitur eum. In exaltatione iustoy

multa glā. regnantibz impijs ruunt ho
minū. Qui abscondit scelā sua non dirige
tur. qui autē confessus fuerit et relique
rit ea misericordiam consequet. Beatus homo
qui semp ē pauidus. qui ū mentis ē durus.
corruet in malum. Leo rugiens et ursus est
uens. pnceps impius sup pplm paupe
rem. Dux indigens prudentia multos opp
met p calumniā. qui autē odit auari
ciam. longi fient dies eius. Homine qui
calumniat anime sanguine. si usq; ad lacū
fuerit. nemo sustentet. Qui ambulat sim
pliciter saluus erit. qui pueris ingredit̄
uijs. concidet semel. Qui operat̄ terrā suā.
saturabit panibz. qui sectatur ocium. reple
bitur egestate. Vir fidelis multū laudabit.
qui autē festinat ditari. non erit innocens.
Qui cognoscit in iudicio faciē n̄ facit bene.
iste p buccella panis deserit ueritatem.
Vir qui festinat ditari et alijs inuidet.
ignorat quod egestas supueniat ei. Qui
corrupt hominē. grām postea inueniet
apud eum. magis quā ille qui p lingue
blandimenta decipit. Qui subtrahit aliqd
a patre suo et matre. et dicit hoc non ē
peccatū. pariceps homicide ē. Qui se ia
ctat et dilatat. uingia conuertat. qui uero
sperat in dño sanabitur. Qui confi
dit in corde suo stultus ē. qui autē gradi
tur sapientē iste saluabit. Qui dat pau
pi non indigebit. qui despiciat depicantem
sustinebit penuriam. Cum surrexerint
impy abscondent homines. cum illi pe
rierint multiplicabunt iusti. Vir qui cor
ripientē diua ceruice contempnit. repen
tinus ei supueniet interitus. et eum sa
nitas non sequet. In multiplicatione ius
torū letabit uulgus. cum impij sumple
rint principatū. gemet populus. Vir qui
amat sapientiā letificat patre suum.

qui autē nutrit scortū p̄det substantiā.
Rex iustus erigit terrā. uir auarus destruit
 et eam. Homo qui blandis fictisq; ser-
 monib; loquitur amico suo. recte expandit
 gressib; eius. Peccatū uirū iniquū inuol-
 uet laqueus. et iustus laudabit atq; gaude-
 bit. **H**ortus iustus causam paupum. impi-
 gnorat scientiā. Homines pestilentes dis-
 sipant ciuitatē. sapientes ū auertunt fu-
 rorem. **V**ir sapiens si cum stulto contende-
 rit. siue nascat siue rideat. n̄ inueniet req̄-
 em. **U**iri sanguinū oderunt simplicem. iu-
 sti autē querunt animā eius. **Lv.** **T**o-
 tum sp̄m suum p̄fert stultus. sapiens dif-
 fert & reseruat in posterum. **P**riiceps qui li-
 benter audit uerba mendaciū. omnes minu-
 stros habebit impios. **P**aup & creditor obu-
 auerunt sibi. uiriusq; illuminator est dñs.
Rex qui iudicat in ueritate paupes. thro-
 nus eius in eternum firmabit. **V**irga atq;
 correptio tribuit scientiā. puer autē qui
 dimittit uoluntati suę. confundit matrem
 suā. **I**n multiplicatione impioꝝ multiplica-
 buntur scelera. & iusti rumas eoz uidebūt.
Ludi filiū tuum & refrigerabit te. et da-
 bit delicias anime tue. **C**um p̄phetia de-
 fecerit dissipabit populus. qui ū custodit
 legem. beatus est. **S**eruus uerbis non potest
 erudiri. quia quod dicit intelligit. et respon-
 dere contempnit. **V**idisti hominē uelocē
 ad loquendū. stulticia magis speranda est.
 quam illi correptio. **Q**ui delicate a pueritia
 nutrit seruū suū. postea illū sentiet conti-
 macē. **V**ir uacundus puocat rixas. & qui
 ad indignandū facilis est. erit ad peccata
 p̄tinuos. **S**upbum sequit̄ humilitas. et hu-
 milem spiritui suscipiet glā. **Q**ui cum fure
 parat̄ odit animā suam. aduuantē au-
 dit & non iudicat. **Q**ui amet hominē
 cito corruet. qui sperat in dño subleua-

bitur. **M**ulti requirunt faciem p̄ncips. &
 a dño iudicium singuloꝝ egreditur. **Lvi.**
Abhominantur iusti uirū impiū. et abho-
 minant̄ impij eos qui in recta sunt uia.
Verbum custodiens filius cetera p̄ditionem
 erit. uerba congregantis. filij uomentis.
Usio quam loquutus ē uir cum quo est
 d̄s. et qui deo secū commorante confortat̄
 ait. **S**tultissimus sum uiroꝝ. et sapientia
 hominū non ē mecum. **N**on didici sapien-
 tiam. et noui scōꝝ scientiā. **Q**uis ascen-
 dit in celū atq; descendit. **Q**uis conti-
 nuit sp̄m manib; suis. **Q**uis colligauit
 aquas quasi in uestimento. **Q**uis suscita-
 uit omnes terminos terre. **Q**uod nomen
 eius. aut quod nomen filij eius. si nosti.
Lvii. **O**mnis sermo dei. ignitus clipe-
 us ē sp̄antib; in se. **H**eaddas quicquid uer-
 bis illi. & arguaris inueniaris q; m̄dax.
Duo rogau te. ne deneges michi anteq̄
 moriar. **V**anitatē et uerba mendacy. longe
 fac a me. **M**endicitatem & diuicias ne de-
 deris michi. **T**ribue tantū uicty meo ne-
 cessaria. ne forte faciatus illiciar̄ ad negan-
 dum. et dicam quis est dñs. aut egestate
 compulsus furer. et puerem nomen d̄i mei.
Ne accuses seruū ad dñm suū. ne forte
 maledicat tibi & corruas. **G**eneratio que
 patri suo maledicit. & que matri suę non
 benedicit. generatio que sibi munda ui-
 detur. & tamen non est lota a sordib; suis.
Generatio cuius excelsi sunt oculi. et pal-
 pebre eius in alta subrecte. generatio que
 prodentib; gladios habet. et commandit
 molarib; suis. ut comedat inopes de ter-
 ra. et paupes ex hominib;. **S**anguisuge-
 due sunt filie. dicentes. affer affer. **T**ria s̄
 insaturabilia. et quartum quod nunq̄m
 dicit sufficit. **I**nfernus et os uulue. & tria
 que n̄ faciāt aqua. ignis ū nūquā dicit

Sup̄
lib̄
uolū
gēnt

sufficit. Oculum qui subsannat patrem.
et qui despicit partum matris sue. effo-
diant eum corui de torrentibus. et come-
dant illum filij aquile. **Lviii.** **T**ria
sunt difficilia michi. & quartumquod penitus
ignoro. uiam aquile in celo. uiam colubri sup-
petram. uiam nauis in medio mari. et uiam
uiri in adolescentia sua. Talis est uia mulie-
ris adultere que comedit. et tergens os
suum dicit non sum operata malum. Per
tria mouet terra & quartum quod non potest
sustinere. per seruum cum regnauerit. per
stultum cum saturatus fuerit cibo. per odiosam
mulierem cum in matrimonium fuerit assump-
ta. et per ancillam cum heres fuerit domine sue.
Quatuor sunt minima terre. et ipsa sunt
sapientiora sapientibus. Fornicee populus
parat in melle cibum sibi. et
pusculus plebs in ualida. qui collocat in
petra cubile suum. Regem locusta non ha-
bet. et egreditur uniuersa per turmas. Stilio
manibus nititur. et moratur in edibus regis. Tria
sunt que bene gradiuntur. & quartum quod
medit feliciter. Leo fortissimus bestiarum. ad nul-
lum pauabit occursum. Gallus succinctus
lumbos. et aries. nec est rex qui resistat ei. et
qui stultus apparuerit postquam elatus est in
sublime. Si enim intellexisset. ori imposuisset
manum. Qui autem fortiter percutit ubera ad
eliciendum lac. et primit butyrum. & qui ue-
hementer emungit. elicit sanguinem. Et qui
puocat iras. perducit discordias. **Lviiii.**

Uerba lamuelis regis. visio qua eruditur
cum mater sua. Quid dilecte mi. quid dile-
cte uteri mei. quid dilecte uocorum meorum.
Se dederis mulieribus substantiam tuam. et di-
uitias tuas ad delendos reges. Noli regibus
o lamuel. noli regibus dare unum. quia nul-
lum secretum est ubi regnat ebrietas. ne for-
te bibant et obliuiscantur iudiciorum. et mit-

tent causam filiorum pauperum. Date sicram
merentibus. et unum his qui amaro sunt
animo. Bibant et obliuiscantur egestatis
sue. et doloris sui non recordentur am-
plius. Api os tuum muto. & causis om-
nium filiorum qui pertranseunt. Aperi os
tuum. decerne quod iustum est. et iudica
inopem et pauperem. **Aleph.** **M**ulie-
rem fortem quis inueniet. Procul et de
ultimis finibus precium eius. **Bech.** Confi-
dit in ea cor uiri sui. et spolijs non indigebit.
Gimel. Reddet ei bonum et non malum.
omnibus diebus uite sue. **Delech.** Quiescit
lanam et linum. et operata est consilio
manuum suarum. **he.** facta est quasi na-
uis institoris. delonge portans panem suum.
Yau. & de nocte surrexit. deditque predam
domesticis suis. et cybaria ancillis suis.
Zay. Considerauit agrum et emit eum. de
fructu manuum suarum plantauit uinea.
hech. Accinxit fortitudine lumbos suos.
et roborauit brachium suum. **Thel.** Gusta-
uit et uidit quia bona est negotiatio eius.
non extinguet in nocte lucerna illius. **ioch.**
Manum suam misit ad fortia. et digitus
eius apprehenderunt fissum. **Caph.** Ma-
num suam aperuit inopi. et palmas suas
extendit ad pauperes. **Lamech.** Non ti-
mebit domum sue a frigoribus niuis.
omnes enim domestici eius uestiti du-
plicibus. **Mem.** Stagulatam uestem fecit
sibi. bisus et purpura indumentum eius
Hun. Nobilis in portis uir eius. quando
sederit cum senatoribus terre. **Samech.**
Sindonem fecit et uendidit. et cingulum
tradidit chanaanico. **Am.** Fortitudo et
decor indumentum eius. et ridebit in die
nouissimo. **phe.** os suum aperuit sapien-
tie. et lex clementie in lingua eius. **Sade.**
Considerauit sanctitas domus sue. et pa-

nem ociosa n̄ comedit. **Coph.** Surrexerunt filij eius et beatissimam predicauerunt / uir eius et laudauit eam. **Res.** Multe filie congregauerunt diuitias / tu supgressa es uniuersas. **Sis.** fallax gra et uana pulchritudo / mulier timens deum ipsa laudabit. **Chan.** Dabit q de fructu manuum suaru / et laudent eam in potat opera eius. **Explicunt parabole.**

Incipiunt capitula in ecclesiastes.

- I.** Quod uanitas narrantu sit omne qd uanific.
- II.** Quod orit sol occidit. & ad locu suu reuertit.
- III.** Qd multa sapientia multa sit indignatio.
- IIII.** Vox glanum de diuitiis. & mundi copia.
- V.** Idona temp habent. & suis spatys tñseunt.
- VI.** Id uñ uicis sit hominis & uimentorum.
- VII.** Qd sp̄c filioꝝ ad̄ ascendat sursum et sp̄c uim̄ totum descendat deorsum.
- VIII.** Subsannatio hominis parci & auari.
- IIIIII.** De funiculo triplici.
- X.** Non temere qd loquendum ad dñm.
- XI.** Soluendum e uonim qd dō p̄mittit.
- XII.** Quasi n̄ impletur pecunia a deo.
- XIII.** De uero habent diuitias. nec est uti p̄misso.
- XIIII.** Non e op̄ hominu maiora se querere.
- XV.** Ne uelox sis ad ualendum.
- XVI.** Sapientia hominis luca in uultu eius.
- XVII.** Qd n̄ p̄fatur ato seueritua iō p̄p̄t̄ mala.
- XVIII.** S̄ iusti sapientes & opa eoz in manu dei.
- XIIIIII.** Qd nescit homo finem suum.
- XX.** Misce mouentes pdunt suauitate unguent.
- XXI.** Qui fodit foueam incidit in eam.
- XXII.** Detractores non eē paruum malū.
- XXIII.** Laudatur terra p̄ rege sapiente.
- XXIIII.** Quod pecunie obediunt omnia.
- XXV.** De dilectione peregrinoꝝ & aduenarum.
- XXVI.** Mane serua et uespe ne cesset man tua.
- XXVII.** De aufereida uia & malicia de corde.
- XXVIII.** Recordandu creatoris semp a iuuentute usq ad finem.

XXVIII. Nestio amigdali florentis. locuste pinguis / et dissipatio capparit.

XXX. De fune argenteo. ruda aurea. & y dria.

XXXI. Non esse amplius requirendum p̄cer dñm / tamdum. & mandata eius obseruanda.

Explicunt capitula. Incipit lib ecclesiastes.

Eccelesiastes filij dauid regis iherlm. Vanitas uanitatum dixit ecclesiastes / uanitas uanitatum. & omnia uanitas. Quid habet amplius homo de uniuerso labore suo / quo laborat sub sole. Generatio praerit et generatio aduenit. terra uero manet in statu. **II.** **Q**uit sol & occidit. & ad locu suum reuertitur. **III.** renascens quat p̄ meridie. et reflectitur ad aquilonē. **IIII.** Iustus uniuersa in circuitu p̄git sp̄c. & in circuitos suos regreditur. **V.** Omnia flumina intrant in mare. / et mare non redundat. **VI.** Ad locum unde exeunt flumina reuertunt. / ut iteru fluant. **VII.** Cuncte res difficiles. / n̄ potest ea homo explicare sermone. **VIII.** Non saturatur oculus uisu. / nec auris impletur auditi. **IX.** Qd e quod fuit. / Ipsum quod futurū est. **X.** Qd e quid factum e. / Ipsum quod fiendum e. **XI.** Nichil sub sole nouū. / nec ualeat quisquā dicere. ecce hoc recens est. **XII.** Iam enī p̄cesse runt in seculis. / que fuerunt ante nos. **XIII.** Non e priorū memoria. / s̄ nec eoz quidem que postea futura sunt erit recordatio. a pud eos qui futuri sunt in nouissimo. **XIIII.** Ego ecclesiastes sui rex iherlm. / et p̄po sui in animo meo. querere et inuestigare sapienter de omnibz que fiunt sub sole. **XV.** Hanc occupationē pessimam dedit d̄s filijs hominum. / ut occuparentur in ea. **XVI.** di cuncta que fiunt sub sole. / & ecce uniuersa